

2.MÉRÉS

PBC80C552 mikrokontroller-bázisú mikrogép programozása

1. A mérés célja:

Az XE2 fejlesztői környezet megismerése. A mikrogép hardver felépítésének, monitor programjának használata. Programfejlesztés, **programírás - fordítás - szerkesztés - futtatás** folyamat gyakorlása.

2. A szükséges ismeretek

2.1. A mikrogép hardver kialakítása

A mérési gyakorlatok a 80C552 típusú mikrokontrolleres gyakorló készüléken kell elvégezni. A készülék részletes leírása az **MK_GY.DOC** fájlban van.

2.2. Szoftver rendszer és fejlesztői környezet

A mikrokontrolleres **mikrogép - PC** osztott intelligenciájú rendszer. A programfejlesztéshez az **XE2** menüvezérelt fejlesztői környezetet használjuk amely a **C:/XE251** alkönyvtárban van. Indítása az **XE251.BAT** parancsfájllal történik. A környezetben mind assembly (*.a51), mind pedig C (*.c) nyelven végezhető a programfejlesztés.

Az indítás után megjelenő képen, az alábbi hat menüpont között lehet választani.

Fájl   Editor   Assembler/Compiler   Tesztelés   Súgó   Kilépés/Quit

A menüpontok kiválasztása mind az egérrel, mind pedig a cursor vezérlő nyilakkal történhet. (A fejlesztői környezet használatának részletes leírása a **PROG_FEJL.DOC** állományban található.) Itt röviden leírtuk, hogy az egyes menükben milyen feladatok végezhetők.

A **File** menün belül a

- **Betölt** almenüben választható ki a fejlesztendő - már létező - forrásnyelvi fájl,
  - ***.A51**   assembly nyelvű
  - ***.C**   C nyelvűformája, illetve a
- ***.PRJ**   project fájl.
- ***.***   tetszőleges kiterjesztésű állomány.
- **Megtekint** almenüben tekinthetők meg a fordítás során létrehozott
  - **Hiba-fájl**
  - **Lista-fájl**
  - **Map-fájl**
  - **Kevert C lista**
- **Takarít** almenüben törölhetők a fejlesztéskor létrejött fájlok.
- **Kilépés/Quit** almenün keresztül léphetünk ki a fejlesztői környezetből.

Az **Edit** menüen belül választható ki, majd írható, módosítható

- **Forrás** a kiválasztott forrásnyelvi fájl.
- **Project** a project fájl.

Az **Assembler/Compiler** menüben választható ki

- **Fordítás** a forrás-fájlok *assemblálása*, ill. *compillálása*. (Ekkor készülnek el a **.OBJ* - tárgykódú, és a **.LST* – lista fájlok.
- **Linker** *szerkesztés*, amely során az abszolút-object (futtatható), ill. a **.MAP* memória-térkép fájlok generálódnak.
- **Hex generálás** itt történik a futatható fájl letölthető formájává **.HEX* alakítása.

A **Linker** almenü kiválasztásakor egy további ablakban lehet kiválasztani az

- **Egyedi** alponban az egy modulus *assembly*-nyelvű,
- **Egyedi+Startup** alponban az egy modulus *C*-nyelvű,
- **Project** alponban a **.PRJ* parancsfájllal több modulból álló programok szerkesztését.

A **Tesztelés** menüben végezhető el az előzőek során hibátlanak bizonyult program ellenőrzése a

- **Szimulátor**
almenüben szimulálása a *Simula5x* program segítségével. (Használata az *1. mérési útmutatóban* található).
- **Terminál**
almenüben a **valós-idejű** ellenőrzés végezhető. A menüpont elindításakor jön létre - soros vonalon keresztül - a kommunikációs kapcsolat a **PC** és a **mikrogép** között. A kapcsolatot a PC-n futó *TVTERM.EXE*, és a mikrogépben futó **monitor** és **tesztelő** programok hozzák létre. (Használatát a *Mon_haszn.doc* segédanyag írja le részletesen).
- **Disassembler** megnyitásakor újabb ablakból választható ki
  - **Nyers forrás** a futtatható kódsorozat illetve,
  - **C-hivatkozásokkal** C nyelvű forrásnál a kevert visszafordítás (disassemblálás, vagy unassemblálás).

A **Sugó** menü alatt különböző segédanyagok, pl. utasítás-lista stb. olvashatók.

2.3. A mikrogép monitor és tesztelő programja

A mikrogép **EPROM** - jában van a **monitor** és **tesztelő** program. A monitor segíti a fejlesztett program futtatását, ellenőrzését. Biztosítja a soros kommunikációt a terminálként használt PC-vel. Parancsai - a terminál funkcióban - a képernyőre kiíráthatók a **H** gomb lenyomásával.

3. Házi feladatok

- 3.1. Elemezze az alábbi *ELSO_PR.A51* nevű programot, amely a mikrokontrolleres gyakorlón kiépített *nyomógombok*, és *LED* kijelzők használatára mutat példát! Készítse el a program *flyamatábráját*!

```

;*****
;*          BMF KKVFK  Automatika Intézet          *
;*          Elektronika Szakcsoport                *
;*****
;* Főprogram:      Első program                    *
;* Változat:       V1.0                            *
;* Dátum:          2003.07.20                      *
;* Készítette:     Zalotay Péter                   *
;*****
;* A modul leírása:                                *
;*      Az MK_GY mikrokontrolleres gyakorlón lévő *
;*      LED-ek és nyomgombok használata futó-fény *
;*      vezérlésére                                *
;*****

```

NAME   **Elso_prog**   ;a program modul neve

;xxxxxxx DEKLARÁCIÓK xxxxxxxx

;**** Konstansok deklarációja ****

IDO1   **EQU 20H**   ;a külső ciklus ismétlési száma

IDO2   **EQU 0A0H**   ;a belső ciklus ismétlési száma

;**** SZEGMENSEK DEKLARÁCIÓJA ****

;++++ Relokálható szegmensek +++++

VALT   **SEGMENT DATA**   ;adatszegmens bájtos változóknak

VALTB   **SEGMENT DATA BITADDRESSABLE**
    ;adatszegmens a bitcímezhető
    ;területen lévő változóknak

?STACK   **SEGMENT IDATA**   ;adatszegmens a ZSÁK-mem.részére

PROG   **SEGMENT CODE**   ;program szegmens

;++++ Abszolút címzésű szegmensek +++++

XSEG AT 0C000H   ;a memóriába ágyazott
    ;perifériák

NGS: **DS 1**   ;külső memória-területen
    ;nyomógomb-sor címe 0C000H

LEDS: **DS 1**   ;LED-sor címe 0C001H

;++++ Bájtos változók szegmense +++++

RSEG VALT

DS 2   ; helyfoglalás 2 bájt részére (csak példaként)

KIM: **DS**   **1**   ; helyfoglalás a kimeneti memória részére
M_VALT: **DS**   **1**   ; helyfoglalás a munka változó részére

;++++ **Bit-címezhető változók szegmense** +++++

RSEG   **VALTB**

DS   **2**   ; helyfoglalás 2 bájt részére (csak példaként)
BEM: DS   **1**   ; helyfoglalás a bemeneti memória részére
ATM: DS   **1**   ; helyfoglalás az átmeneti tároló részére

; a bájtok egyes bitjeihez szimbólum rendelése

BE_NG   **BIT**   **BEM.0**   ;be-nyomógomb a **BEM** bájt **LSB** bit-je
KL_NG   **BIT**   **BEM.7**   ;ki-nyomógomb a **BEM** bájt **MSB** bit-je
TART   **BIT**   **ATM.0**   ;tartó-bit az **ATM** bájt **LSB** bit-je

;++++ **A zsák (stack) szegmense** +++++

RSEG ?STACK

DS   **10H**

;++++ **A program szegmense** +++++

RSEG PROG

LJMP   **INIT**   ;ugrás az inicializálásra

DS   **10H**   ; megszakítás-ugrótáblázatnak helyfoglalás

;xxxx INICIALIZÁLÁS xxxx

INIT: MOV   **SP,#?STACK-1**   ;az SP beállítása

;.... memória-nullázó for-ciklus ...

; ciklus-jellemzők megadása

MOV   **R0,#VALT**   ;első bájt címének megadása

MOV   **R7,#20H**   ;ciklus-változó a bájtok száma

; ciklus-törzs

ISM: MOV   **@R0,#0**   ;a címzett bájtba 0 írása

INC   **R0**   ;következő cím

; tesztelés

DJNZ   **R7,ISM**   ;a ciklusváltozó csökkentése, és végellenőrzés

; kezdő-értékek beállítása

MOV   **M_VALT,#80H**   ;a munka változó MSB-bitje 1

MOV   **DPTR,#LEDS**   ;a LED-sor sötétre vezérlése
MOV   **A,#0FFH**
MOVX   **@DPTR,A**

;xxxx FŐPROGRAM xxxx

FOPR:

;.... BEOLVAS ....

MOV   **DPTR,#NGS**   ;a nyomógombok aktuális értékének
MOVX   **A,@DPTR**   ;beolvasása a BEM memóriába
CPL   **A**
MOV   **BEM,A**

;.... VEZÉRLÉS ....

MOV   **C,BE_NG**   ;a TART-bit vezérlése a
ORL   **C,TART**   ;
ANL   **C,/KI_NG**   ; $TART = (BE\_NG + TART) * KI\_NG$
MOV   **TART,C**   ;logikai függvény szerint;(öntartás)

;.... DÖNTÉS ....

JNB   **TART,VEGE**   ;ha a TART nem 1, akkor áll a világító LED

;.... FORGATÁS ....

MOV   **A,M_VALT**   ;TART=1 esetén a munka- változó tartalmának
RL   **A**   ; forgatása balra
MOV   **M_VALT,A**

;.... KIIRATÁS ....

MOV   **DPTR,#LEDS**   ;az M_VALT tartalmának kijelzése a LED-soron
MOV   **A,M_VALT**
CPL   **A**
MOVX   **@DPTR,A**

;.... KÉSLELTETÉS ....

CALL   **KESL**   ;a forgatás ismétlésének késleltetése

VEGE:

JMP   **FOPR**

;xxxx ALPROGRAMOK (szubrutinok) xxxx

;.... Szoftver-késleltető rutin ....
; egymásba ágyazott ciklusokkal, az R7 és R6 ciklusváltozók

KESL:

MOV R7,#IDO1 ;kezdőértékek beállítása

KES1:

MOV R6,#IDO2

KES2:

DJNZ R6,KES2 ;belső ciklus

DJNZ R7,KES1 ;külső ciklus

RET ;visszatérés a főprogramba

END

4. Mérési feladatok:

4.1. Másolja át az *C:\XE251\MUNKA* könyvtáron belül létrehozott saját alkönyvtárába a *PELDAK* alkönyvtárban található *ELSO_PR.A51* példa programot.

4.2. Indítsa el az XE251 fejlesztői környezetet! Olvassa be a programot (Fájl menü –Betölt-*.A51). Aktualizálja a program fejlécét!

4.3. Fordítsa le a forrásnyelvű fájlt és elemezze a listafájl felépítését.

4.4. A PC-hez csatlakoztatott mikrokontrolleres gyakorlóba töltse le a programot. A monitor program parancsaival ellenőrizze a program unassemblált listáját, határozza meg a nyomógombok, LED-ek bit címeit!

4.5. Indítsa el a programot és ellenőrizze a valós környezetben a működését!

4.6. A működést és tapasztalatait foglalja jegyzőkönyvbe!

5. Kérdések

5.1. Ismertesse az assembly programfejlesztés lépéseit!

5.2. Mi az assembly nyelv és mi a gépi kódú programozás?

5.3. Mi a szegmens?

5.4. Milyen szegmenseket használunk?

5.5. Mi az OBJ fájl?

5.6. Mi a szerepe a Linker-nek ?